ΕΤΟΣ Δ΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 30 Μαρτίου 1914 ΑΡΙΘ. 171.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ͂Ι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗ͂Ι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΟΜΙΛΙΑ ΛΔ΄.

Ο ΕΠΙ ΓΗΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Γ΄. ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

« ***Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου***
» ***Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα».***

Ἡ σημερινὴ ἡμῶν ὁμιλία θὰ περιορισθῇ εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἐπὶ γῆς βίου τοῦ Σωτῆρος.

Ὁ Κύριος ἐπειδὴ ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ ἐπίγειος αὐτοῦ ζωὴ ἔμελλεν ὅσονούπω νὰ λάβῃ τέλος, ἐπληροφορήθη δὲ καὶ ὅτι ὁ φίλος αὐτοῦ Λάζαρος ἠσθένει ἤρχισε νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Καθ᾿ ὁδὸν ὅμως προλέγει εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὅτι ὁ Λάζαρος εἶχεν ἀποθάνει καὶ ὅτι μεταβαίνει ἵνα ἀναστήσῃ αὐτόν. Ἰδίᾳ ὅμως προλέγει σαφέστατα τὰ παθήματα, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ὕστερον ἀπὸ τόσας διδασκαλίας οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατανοήσωσι τὴν θείαν ἀποστολὴν τοῦ Κυρίου ὡς Μεσσίου καὶ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, ἀλλ᾿ ἐφαντάζοντο αὐτὸν ὡς μέλλοντα ἐπίγειον βασιλέα, διὰ τοῦτο ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, προσῆλθον μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν πρὸς τὸν Σωτῆρα παρακαλοῦντες αὐτὸν ἵνα τάξῃ αὐτοὺς εἰς τὴν πρώτην

θέσιν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξίας, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ δέκα Ἀπόστολοι ἠγανάκτησαν ἐπὶ τῇ ἀξιώσει ταύτῃ, ὁ Ἰησοῦς καθησυχάζει πάντας εἰπών· Ὁ θέλων νὰ ἦναι μέγας καὶ πρῶτος ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ, ἤτοι νὰ ἦναι ἐνταῦθα πάντων δοῦλος καὶ διάκονος. Ὅταν δὲ διήρχετο διὰ τῆς Ἱεριχὼ ἐθεράπευσε τὸν κράζοντα ὄπισθεν αὐτοῦ τυφλὸν καὶ προσείλκυσεν εἰς μετάνοιαν τὸν ἀρχιτελώνην καὶ πλούσιον Ζακχαῖον. Τότε εἶπε καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ ἀποδημοῦντος πλουσίου, ὅστις ἐχορήγησε χρήματα εἰς τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς πραγματείαν καὶ ἐργασίαν.

Ἀπὸ τὴν Ἱεριχὼ ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου εὗρε τὸν Λάζαρον ἀποθανόντα πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ ἤδη τεθαμμένον. Ἀφ' οὗ ὁ Σωτὴρ ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν, τὰς ἀδελφὰς τοῦ Λαζάρου, ὑψηλοὺς παραμυθητικοὺς λόγους ἔρχεται εἰς τὸν τάφον, ὅπου ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ θανάτου ἐδάκρυσε καὶ διὰ τοῦ παντοδυνάμου λόγου αὐτοῦ ἀνιστᾷ τὸν Λάζαρον ἐνώπιον πολλοῦ πλήθους τῶν Ἰουδαίων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Ἅμα τὸ ὑπερφυὲς τοῦτο θαῦμα ἐτελέσθη καὶ ἐγένετο γνωστὸν ἐν Ἱερουσαλήμ, οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συγκαλοῦσι τὸ συνέδριον, ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Καϊάφας δίδει πανοῦργον γνώμην καὶ συμβουλήν, τὴν ὁποίαν ἡ θεία πρόνοια μετατρέπει εἰς προφητείαν, «*συμφέρει*, λέγει, *ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους*». Ὁ Ἰησοῦς προϊδὼν τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀπῆλθεν ἐκ Βηθανίας εἰς τὴν πόλιν Ἐφραῒμ πλησίον τῆς ἐρήμου. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισσαῖοι ἔδωκαν ἐντολήν, «*ἵνα, ἐάν τις γνῷ, ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν » αὐτόν*».

Πρὸ ἓξ δὲ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται εἰς Βηθανίαν ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ καὶ δικαίου, ἐν τῇ ὁποίᾳ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀνέκειτο καὶ ὁ Λάζαρος, ἡ δὲ Μάρθα διηκόνει, καὶ ἡ Μαρία διὰ μύρου ἀλείφει τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐκμάσσει αὐτοὺς διὰ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς. Ὁ Ἰούδας τότε ἐκ φιλαργυρίας οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ ἐξ ἁπλότητος παραπονοῦνται διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μύρου, ἀντὶ νὰ πωληθῇ καὶ τὰ χρήματα νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς πτωχούς. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι προετοιμασία διὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ αὐτοῦ. Τότε ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων μαθόντες ὅτι ὁ Κύριος ἦτο ἐν Βηθανίᾳ, ἦλθον ἐκεῖ, οὐχὶ μόνον διὰ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσι, τὸν ὁποῖον ἀνέστησεν ἐκ τῶν νεκρῶν. Ἐν τούτοις οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπεφάσισαν εἰς συμβούλιον, οὐ μόνον τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν Λάζαρον νὰ φονεύσωσιν.

Τὴν ἐπαύριον κατὰ τὴν πρωΐαν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν εἰσέρχεται πανηγυρικῶς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καθήμενος ἐπὶ πώλου ὄνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἄνθρωπος ἐκάθησε. Τοῦτο δὲ ἔπραξεν ὄχι μόνον διὰ τὴν συνήθειαν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθουν οἱ ἀρχαῖοι Κριταί, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν προφητειῶν. Ὁ πλεῖστος ὄχλος τότε ἔστρωσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες. «*Ὡσαννὰ τῷ Υἱῷ Δαυΐδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχό» μενος ἐν ὀνόματι Κυρίου*». «*Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις*». Ὁ Ἰησοῦς

ἰδὼν τότε τὴν πόλιν ἔκλαυσε καὶ προεῖπε τὴν πτῶσιν καὶ ἐρήμωσιν αὐτῆς. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸ ἱερὸν θεραπεύει διαφόρους πάσχοντας, καὶ δικαιοῖ τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τῶν παίδων ἐνώπιον τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Γραμματέων εἰπὼν πρὸς αὐτούς· «*οὐδέποτε ἀνέ-* » *γνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;*» Μαθὼν δὲ ὅτι Ἕλληνές τινες ἐπιθυμοῦσι νὰ ἴδωσιν αὐτὸν λέγει· «*ἐλήλυ-* » *θεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*», διὰ τῶν σωτηριωδῶν αὐτοῦ παθημάτων. Ταὐτοχρόνως τότε προσεύχεται λέγων· «*Πάτερ, δόξα-* » *σόν σου τὸ ὄνομα*» καὶ ἀμέσως ἦλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φωνή, τὴν ὁποίαν οἱ ὄχλοι ὑπέλαβον ὡς βροντήν, λέγουσα. «*Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω*». Μετὰ τοῦτο ἐξῆλθε τῆς πόλεως καὶ ἦλθε πάλιν εἰς Βηθανίαν».

Τὴν πρωΐαν ἐπανερχόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐπείνασε, καὶ ἰδὼν συκῆν καὶ μὴ εὑρὼν καρποὺς κατηράσθη αὐτήν, ἡ δὲ συκῆ ἐξηράνθη ἀμέσως. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ Ἱερὸν ἐκδιώκει τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας καὶ καθαρίζει τὸν ναόν. Τὸ ἑσπέρας πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς Βηθανίαν.

Τὴν πρωΐαν ἐρχόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ διδάσκει καθ' ὁδὸν τοὺς μαθητὰς περὶ τῆς δυνάμεως τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς. Ὅταν δὲ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐρωτῶσιν αὐτὸν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖ; Τότε ἀντερωτᾷ τούτους ὁ Ἰησοῦς νὰ εἴπωσιν εἰς αὐτόν, «*τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρα-* » *νοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων*;» Ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἀπήντησαν «*οὐκ οἴδαμεν·* » *οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ*», ἀπαντᾷ καὶ ὁ Σωτήρ. Ἀμέσως κατόπιν εἶπε τὰς ἑπομένας παραβολάς. Τὴν παραβολὴν τοῦ πατρός, ὅστις ἀπέστειλε τὰ δύο αὐτοῦ τέκνα ἵνα ἐργασθῶσιν ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ. Τὴν παραβολὴν τοῦ φυτεύσαντος ἀμπελῶνα καὶ παραδόντος αὐτὸν εἰς γεωργοὺς μοχθηρούς, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον τοὺς δούλους τοῦ οἰκοδεσπότου ἐκακοποίησαν καὶ ἐφόνευσαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ βασιλέως ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν Ἡρωδιανῶν περὶ πληρωμῆς φόρου εἰς τὸν Καίσαρα, εἰπών. «*Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ* » *τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ*». Εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν Σαδδουκαίων περὶ γάμου μετὰ θάνατον, εἶπεν· «*ἐν τῇ Ἀναστάσει.... ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐ-* » *ρανῷ εἰσι*»· καὶ εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ πειράζοντος αὐτὸν νομικοῦ περὶ τῆς μεγάλης ἐντολῆς τοῦ νόμου, εἶπεν, ὅτι «*ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆ-* » *ται κρέμανται*» ἐν ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς, τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον. Καταισχύνει καὶ φράσσει ἐντελῶς τὰ στόματα τῶν Φαρισαίων διὰ τῆς ἐρωτήσεως, ὁ Χριστὸς «*τίνος υἱός ἐστι;*» εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ δώσωσιν ὀρθὴν ἀπάντησιν.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρχεται ὁμιλῶν ἐνώπιον τῶν ὄχλων μετὰ δυνάμεως λόγου, ἀλλὰ καὶ ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν Φαρισαίων καὶ Γραμματέων, καὶ λέγει· ἐπειδὴ οὗτοι ἐκάθισαν ἐπὶ τῆς καθέδρας τοῦ Μωϋσέως, «*πάντα* » *ὅσα ἂν λέγωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν* » *μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν*». Ἀποκαλεῖ αὐτοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἀδίκους, καὶ ἔπειτα προλέγει καὶ τὴν φοβερὰν πτῶσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὰς κακίας τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἐπαινεῖ τὴν πτωχὴν χήραν, ἥτις

ἔβαλε δύο λεπτὰ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ ναοῦ καὶ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

Ἐντεῦθεν πορεύεται εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ μόνων καὶ περιγράφει εἰς αὐτοὺς μετὰ ζωηροτάτων χρωματισμῶν τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα μέλλουσι νὰ προηγηθῶσι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. Συνιστᾷ δὲ αὐτοῖς ἐγρήγορσιν διὰ τῆς παραβολῆς τῆς συκῆς, τῆς παραβολῆς τῶν φρονίμων καὶ μωρῶν παρθένων καὶ τῆς παραβολῆς τῶν ταλάντων. Ἐν τέλει δὲ περιγράφει καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν θέλει κρίνῃ τὸν κόσμον κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν, ὁπότε θέλει χωρίσῃ τοὺς δικαίους ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, ὅπως ὁ ποιμὴν χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

Ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους, λέγει πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται καὶ ἑπομένως ὅσονούπω παραδίδοται ἵνα σταυρωθῇ. Πράγματι δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ συναχθέντες εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως Καϊάφα ἀπεφάσισαν νὰ συλλάβωσι διὰ δόλου τὸν Σωτῆρα καὶ νὰ θανατώσωσιν αὐτόν. Τότε καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης συλλαβὼν τὴν σατανικὴν ἰδέαν νὰ προδώσῃ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ ἀπέρχεται κρυφίως πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ συμφωνεῖ νὰ παραδώσῃ τοῦτον εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων τ. ε. τὴν συνήθη τιμὴν πωλουμένου εὐτελοῦς δούλου. Ἀπὸ τότε ὁ Ἰούδας ἐζήτει εὐκαιρίαν νὰ παραδώσῃ τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! Εἶναι θεῖαι ὄντως καὶ μεγάλαι αἱ διδασκαλίαι, τὰς ὁποίας ἠκούσατε. Ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πρὸ πάντων εἰς τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἐξέχεεν ὁ θεάνθρωπος ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Λαζάρου, καὶ εἰς τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἐξέχεεν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅταν θριαμβευτικῶς εἰσήρχετο ἐν αὐτῇ.

Τὰ πρῶτα εἶναι δάκρυα φιλίας, τὰ δεύτερα εἶναι δάκρυα πατριωτισμοῦ. Ἐδάκρυσεν ἐπὶ τῷ φίλῳ αὐτοῦ τῷ Λαζάρῳ ὁ Σωτὴρ διὰ νὰ δείξῃ εἰς ἡμᾶς πόσον ἱεροὶ καὶ ἅγιοι εἶναι οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας! ***Ἔκλαυσεν*** ἀτενίσας τὴν θεοκτόνον πόλιν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ δείξῃ πόσον ἱερὸν καὶ ἅγιον εἶναι τὸ αἴσθημα τὸ πατριωτικόν, ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος. Καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ συμπάσχωμεν τοῖς φίλοις, ὅταν περιπίπτωσιν εἰς δυστυχήματα καὶ συμφορὰς καὶ νὰ σπεύδωμεν εἰς βοήθειαν αὐτῶν. Φίλοι δ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν εἶναι πάντες οἱ φέροντες τὸ ὄνομα Χριστιανός, πάντες οἱ Χριστιανοί. Καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἀγαπῶμεν τὴν ἡμετέραν Πατρίδα μὲ ἰδιαιτέραν ὅλως ἀγάπην, μὲ τὴν ἀγάπην ἐκείνην, ἥτις ὀνομάζεται ***πατριωτισμός***. Ἀληθὴς δὲ πατριωτισμὸς εἶναι ὅταν ἀγωνιζόμεθα οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ πολιτικὸν μεγαλεῖον τῆς πατρίδος, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐπικράτησιν ἐν αὐτῇ καὶ τὴν παγίωσιν τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν Εὐαγγελικῶν ἀρετῶν, διότι ἀληθὴς πρόοδος, ἀληθὴς ἐλευθερία, ἀληθὲς ἐθνικὸν μεγαλεῖον ὑπάρχει ἐκεῖ ὅπου ἐπιτελεῖται ἠθικὴ πρόοδος, ἐκεῖ ὅπου βασιλεύει ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία καὶ ἐπιδιώκεται τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον. Ἐνστερνισθῶμεν, ἀδελφοί μου, τὸν Πατριωτισμὸν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, τὸν μόνον ἀληθῆ πατριωτισμόν, δι' οὗ μόνου ἡ Πατρὶς καὶ τὸ Ἔθνος ἡμῶν δύναται νὰ προοδεύσῃ, μεγαλυνθῇ, δοξασθῇ καὶ σωθῇ. Γένοιτο.

ΟΜΙΛΙΑ ΛΕ΄.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙ ΓΗΣ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΤΗι ΑΓΙΑι ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗι ΠΕΜΠΤΗι

« Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου » Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα».

Εἴς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν εἴδομεν ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ Λαοῦ ἀπεφάσισαν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἀρχιερέως Καϊάφα νὰ συλλάβωσι καὶ θανατώσωσι τὸν Σωτῆρα καὶ ὅτι Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης προσεφέρθη νὰ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων. Σήμερον ἂς ἴδωμεν τὰ λαβόντα χώραν μετὰ τὸ συμβούλιον καὶ τὴν ἀπόφασιν τῶν Ἀρχιερέων.

Τῇ «*πρώτῃ τῶν ἀζύμων*» ἤτοι τῇ προτεραίᾳ τῶν ἀζύμων, ἥτις ἦτο ἡμέρα Πέμπτη τῆς ἑβδομάδος, τὴν δὲ ἐπαύριον Παρασκευὴν ἐτρώγοντο τὰ ἄζυμα, ὁ Κύριος ἀπέστειλε τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην πρὸς οἰκοδεσπότην γνωστὸν ἐν τῇ πόλει καὶ ἐκεῖ ἐν τῷ ἀνωγέῳ αὐτοῦ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα. Ἀφ' οὗ τὰ πάντα ἐγένοντο ἕτοιμα, ἔρχεται ὁ Χριστὸς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ διὰ νὰ φάγῃ οὐχὶ τὸ νομικὸν Πάσχα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ φαγωθῇ τῇ ἐπαύριον Παρασκευῇ, ἀλλὰ τὸ μυστικὸν καὶ πνευματικόν, τὸ ὁποῖον ὡς ὁ ἴδιος λέγει, μετὰ θερμοῦ πόθου ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἐν ᾧ δὲ ἐκάθηντο δειπνοῦντες εἰς τὴν μυστικὴν ἐκείνην τράπεζαν, ἐγείρεται ὁ Σωτὴρ ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ βαλὼν ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, νίπτει τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ πάλιν ἀνέπεσεν. Ἐκ τῆς πράξεως ταύτης λαβὼν ἀφορμὴν ὁ Κύριος διδάσκει τοὺς μαθητὰς τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινοφροσύνης, προστήσας ἑαυτὸν ὡς ὑπόδειγμα ταύτης εἰς αὐτούς, καὶ μακαρίσας, ἐὰν τῷ ὄντι πράττωσιν οὕτως, ὡς καὶ αὐτὸς ἔπραξεν.

Μετὰ ταῦτα προλέγει τὴν προδοσίαν καὶ συγχρόνως δεικνύει καὶ τὸν προδότην, ὅστις εἶναι ὁ μαθητὴς Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἐνεχείρισε τὸ εἰς τὸ τρυβλίον ἐμβαφὲν ψωμίον, τὸ ὁποῖον ἅμα ἔλαβεν ὁ Ἰούδας ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰούδα ἐγένετο ἐν τῷ μυστικῷ ἐκείνῳ δείπνῳ ἡ σύστασις τοῦ θείου μυστηρίου τῆς Ἁγίας Εὐχαριστίας κατὰ τὸν ἑπόμενον τρόπον. Ὁ Σωτὴρ ἔλαβε τὸν ἄρτον, ηὐχαρίστησεν, εὐλόγησε, κατέκοψεν αὐτὸν εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων. «*Λάβετε, » φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον εἰς ἄφεσιν*

» *ἁμαρτιῶν. Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»*. Ὡσαύτως λαβὼν καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι καὶ εὐχαριστήσας εἶπε. «*Πίετε ἐξ » αὐτοῦ πάντες. Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ » πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»*. Οἱ λόγοι οὗτοι τοὺς ὁποίους ὁ Σωτὴρ μετεχειρίσθη πρὸς σύστασιν τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι σαφεῖς, ἁπλοῖ καὶ ἀπαράλλακτοι εἰς τοὺς τρεῖς Εὐαγγελιστὰς καὶ εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ἐννοούμενοι κατὰ γράμμα καὶ κατὰ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἔννοιαν καὶ σημασίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀνεφύη καὶ πάλιν φιλονεικία μεταξὺ τῶν Ἀποστόλων περὶ πρωτείων, ὁ δὲ Ἰησοῦς καταπαύει τὴν φιλονεικίαν ταύτην καὶ προλέγει αὐτοῖς, ὅτι πάντες θὰ σκανδαλισθῶσι βλέποντες αὐτὸν εἰς θάνατον παραδιδόμενον, καὶ θὰ διασκορπισθῶσι κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος διεβεβαίου αὐτόν, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ θὰ συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ, προλέγει εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος, ὅτι ἔμελλε πρὶν ἢ ὁ ἀλέκτωρ φωνήσῃ, νὰ ἀπαρνηθῇ αὐτὸν τρίς.

Ὅταν ὁ Ἰούδας, λαβὼν τὸ ψωμίον, ἐξῆλθεν, ἦτο πλέον νύξ, ὁ δὲ Κύριος ἔμενεν εἰς τὸ Ἀνώγεων μετὰ τῶν ἕνδεκα Ἀποστόλων. Κατὰ τὰς κρισίμους καὶ τελευταίας ἐκείνας ὥρας τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ ζωῆς ὁ Σωτὴρ ἀπέτεινε πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους αὐτοῦ τὴν θεοπρεπῆ ὄντως καὶ κατανυκτικωτάτην, ἀλλὰ καὶ τελευταίαν ἐν εἴδει διαθήκης διδασκαλίαν, ἐν ᾗ προλέγει, ὅτι ὀλίγας στιγμὰς χρόνου θὰ εὑρίσκεται ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐντέλλεται λοιπὸν αὐτοῖς τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην· παραγγέλλει τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν, διότι αὐτὸς εἶναι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· ὑπόσχεται τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς παραμυθίαν καὶ πρὸς ὑπόμνησιν πασῶν τῶν διδασκαλιῶν αὐτοῦ. Τότε ἐγείρονται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ ἑτοιμάζονται πρὸς ἔξοδον.

Ὁ Κύριος ἐξακολουθεῖ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Παρομοιάζει ἑαυτὸν ὡς τὴν ἀληθινὴν ἄμπελον, καὶ προτρέπει τοὺς μαθητὰς νὰ ἐμμένωσι προσκεκολλημένοι εἰς αὐτὸν ὡς τὸ κλῆμα ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς ἀμπέλου, διὰ νὰ φέρωσι καρπὸν πολύν, διακηρύττει τὴν ἄπειρον αὐτοῦ ἀγάπην ὑπὲρ τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος ἐμίσησεν αὐτὸν καὶ ὁ ὁποῖος θὰ μισήσῃ καὶ αὐτούς, διότι εἶναι καὶ αὐτοὶ ἐκλελεγμένοι ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόσμου. Προλέγει τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς θλίψεις τῶν Ἀποστόλων, ἀλλ' ὑπόσχεται ἐκ δευτέρου τὴν ἔλευσιν τοῦ Παρακλήτου, καὶ διαβεβαιοῖ αὐτούς, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἀγαπᾷ αὐτούς, διότι καὶ αὐτοὶ ἠγάπησαν αὐτὸν ὡς Σωτῆρα, καὶ ἐπίστευσαν ἀληθῶς, ὅτι ἐξῆλθε καὶ ἐστάλη παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀσφαλίζει εἰς αὐτοὺς τὴν χαρὰν καὶ τὴν εἰρήνην, διότι αὐτὸς ὡς Θεὸς ἐνίκησε τὸν κόσμον. Ταῦτα εἰπὼν μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως καὶ συνοχῆς καρδίας, ἀποτείνει πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα θερμοτάτην δέησιν ὑπὲρ τῶν μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων αὐτοῦ, τοὺς ὁποίους παρακαλεῖ νὰ διατηρήσῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἑνότητι ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ νὰ ἁγιάσῃ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Δέεται δὲ προσέτι καὶ ὑπὲρ τῶν μελλόντων νὰ πιστεύσωσι διὰ τοῦ λόγου τῶν Ἀποστόλων εἰς αὐτόν, ὅπως πάντες οἱ πιστοὶ μένωσιν ἡνωμένοι εἰς ἓν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς αὐτόν, διὰ νὰ ἀπολαύσωσιν οὕτω τῆς θείας δόξης καὶ τῆς ἀγάπης ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μετὰ τὴν θερμὴν ταύτην προσευχὴν ἐξῆλθε πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν

Κέδρων καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεθσημανῆ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ σκότει καὶ τῷ ψύχει τῆς νυκτὸς ἀπομακρυνθεὶς ὀλίγον μετὰ τοῦ Πέτρου, τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου, τῶν τριῶν μαρτύρων τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει τῆς Μεταμορφώσεως, λέγει πρὸς αὐτούς· «*περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου*». Καταλιπὼν δὲ καὶ τούτους ἐνταῦθα, προέβη ἀπωτέρω καὶ προσευχήθη τόσον θερμῶς πρὸς τὸν Θεόν, ὥστε ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ κατέπιπτεν ἐπὶ τὴν γῆν ὡς θρόμβοι αἵματος, ἄγγελος δὲ ἐμφανισθεὶς ἐξ οὐρανοῦ ἐνίσχυε τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ ἀσθένειαν. Ἐπανερχόμενος δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκων αὐτοὺς κοιμωμένους προέτρεπεν αὐτοὺς νὰ ἀγρυπνῶσι καὶ νὰ προσεύχωνται διὰ νὰ μὴ ὑποπέσωσιν εἰς πειρασμόν. Ἐπειδὴ δὲ προεῖδε τοὺς ἐρχομένους νὰ συλλάβωσιν αὐτόν, εἶπεν· «*ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἰδού, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με*».

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐλάλει ἔτι μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἔρχεται ὁ Ἰούδας καὶ ὄχλος πολὺς μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων. Ὁ Ἰησοῦς τότε προϋπήντησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· «*ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος*». Τότε ἀποσύρονται πάντες καὶ πίπτουσι χαμαί. Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ὁ μακρόθυμος Ἰησοῦς ἐπιτρέπει εἰς τὸν Ἰούδαν τὸν προδότην νὰ φιλήσῃ αὐτὸν διὰ τοῦ δολίου φιλήματος τῆς προδοσίας, μεθ' ὃ παραδίδει ἑαυτὸν ἑκουσίως εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ζητῶν μόνον παρ' αὐτῶν νὰ ἀφήσωσιν ἐλευθέρους τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀμέσως ἀφέντες αὐτὸν ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Καίτοι δὲ ἦτο νὺξ ἔφερον αὐτὸν πρῶτον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἄννα, τοῦ πενθεροῦ τοῦ Καϊάφα, ἔπειτα δὲ φέρουσιν αὐτὸν δεδεμένον εἰς τὸν Καϊάφα τὸν ἴδιον. Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ τούτων ἀνακρινόμενος ὡμολόγησεν ἑαυτὸν παρρησίᾳ Υἱὸν Θεοῦ, διὰ τοῦτο ἐκρίθη ἄξιος θανάτου. Τότε δὲ ὑπέμεινε μετ' ἄκρας μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς καὶ ὕβρεις καὶ ὀνειδισμοὺς καὶ μαστιγώσεις καὶ ῥαπίσματα. Ὅταν ὁ Σωτὴρ συνελήφθη καὶ ἀπήχθη εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς, ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν, διότι ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὸ τέλος, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ συναποθάνῃ μετὰ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ, διότι ἐπὶ τῇ ἁπλῇ ἐρωτήσει γυναικῶν ἐὰν ἦναι ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ δὲν ἐδίστασε μεθ' ὅρκου νὰ διαβεβαιώσῃ τρὶς ὅτι «*οὐκ οἶδε τὸν ἄνθρωπον*». Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν τρίτην ἄρνησιν αὐτοῦ ὁ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, ἐνεθυμήθη τὴν πρόρρησιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἔχυσε πικρὰ δάκρυα μετανοίας.

Τὴν παρασκευὴν δὲ πρωῒ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ συγκροτοῦσι συμβούλιον καὶ ἀποστέλλουσι δεδεμένον τὸν Χριστὸν εἰς τὸν Πόντιον Πιλάτον τὸν ἡγεμόνα διὰ νὰ κρίνῃ καὶ καταδικάσῃ αὐτὸν ὡς ταραχοποιόν, ὡς κινοῦντα τὸ ἔθνος εἰς ἐπανάστασιν καὶ ὡς διδάσκοντα τὸν λαὸν νὰ μὴ πληρώνῃ φόρους εἰς τὸν Καίσαρα. Ἀλλ' ὁ Πιλάτος μὴ εὑρὼν αὐτὸν ἔνοχον ἀποστέλλει πρὸς Ἡρώδην τὸν Τετράρχην τῆς Γαλιλαίας ἐν Ἱερουσαλὴμ τότε εὑρισκόμενον. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐξουθενήσας αὐτὸν διότι οὐδεμίαν παρ' αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἀπάντησιν ἐξαποστέλλει ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ πρὸς τὸν Πιλάτον. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Ἰούδας ἀπελπισθείς, ῥίπτει τὰ τριάκοντα ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο καὶ ἀπέθανε φρικτῶς. Ὁ Πιλάτος οὐδεμίαν εὑρὼν αἰτίαν θανάτου, γνωρίζων δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτὸν προτείνει εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἀπολύσῃ αὐτόν. Ἀλλ' ὁ λαὸς ἀπῄτησεν

ἀντὶ τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἀπολύσῃ τὸν λῃστὴν Βαρραβᾶν. Μαστιγώνει τότε τὸν Ἰησοῦν, θέτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐνδύει χλαμύδα κοκκίνην καὶ αἱμόφυρτον ἐπιδεικνύει εἰς τὸν λαὸν λέγων «*Ἴδε ὁ » ἄνθρωπος*». Ὁ λαὸς τότε κράζει μανιωδῶς, «σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν», καὶ ταὐτοχρόνως ἀπειλεῖ αὐτόν, ὅτι ἐὰν ἀπολύσῃ τοῦτον δὲν θὰ ἦναι φίλος τοῦ Καίσαρος. Ἀπονίπτει τότε δημοσίᾳ τὰς χεῖράς του καὶ διατάσσει νὰ θανατώσωσι τὸν Δίκαιον.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς Παρασκευῆς παραδίδοται ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ φέρεται εἰς τὸν Γολγοθᾶν ὅπου σταυροῦται ἐν μέσῳ δύο λῃστῶν. Ἐπέθηκαν τότε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὴν δηλωτικὴν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπιγραφὴν ἔχουσαν οὕτως. «*Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασι» λεὺς τῶν Ἰουδαίων*». Ἀμέσως δὲ ἤρξαντο οἱ μὲν στρατιῶται νὰ διαμοιράζωνται διὰ κλήρου τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, οἱ δὲ Γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι νὰ ὀνειδίζωσι καὶ ἐμπαίζωσιν αὐτόν, καθὼς καὶ ὁ εἷς τῶν συσταυρωθέντων αὐτῷ κακούργων, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος μετανοήσας ἔλεγε πρὸς αὐτόν, «*μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου*». Πρὸς τοῦτον δὲ ὁ Σωτὴρ ἀμέσως ἀπήντησεν. «*Ἀμὴν, λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσει » ἐν τῷ παραδείσῳ*». Ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ βλέπει ὁ Σωτὴρ παρεστῶτας τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ τὸν μαθητὴν «*ὃν ἠγάπα*», ἤτοι τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην καὶ λέγει πρὸς μὲν τὴν μητέρα αὐτοῦ «*Ἴδε ὁ υἱός σου*» πρὸς δὲ τὸν μαθητὴν «*ἴδε ἡ μήτηρ σου*», ὅστις παρέλαβε ταύτην καὶ ἐθεώρει τοῦ λοιποῦ ὡς μητέρα αὐτοῦ. Ἐπὶ τέλους ἐπικαλεσάμενος τὸν Πατέρα αὐτοῦ καὶ συγχωρήσας τοὺς σταυρωτὰς αὐτοῦ εἰπών, «*Πάτερ, ἄφες » αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι*», καὶ γευσάμενος τοῦ προσενεχθέντος αὐτῷ ὄξους μετὰ χολῆς μεμιγμένου ἐφώνησε· τετέλεσται· «*καὶ κλίνας τὴν » κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα*».

Τότε ἐπὶ τῷ φοβερῷ τούτῳ γεγονότι, ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ ἐσχίσθη, ἡ γῆ ἐσείσθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, τὰ μνημεῖα ἠνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν, καὶ ἄλλα παράδοξα ἐτελέσθησαν. Ὁ Ἑκατόνταρχος τότε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ στρατιῶται οἱ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, διὸ καὶ ὡμολόγησαν λέγοντες. «*Ἀλη» θῶς Θεοῦ Υἱὸς ἦν οὗτος*». Ἦσαν δὲ ἐκεῖ μακρόθεν ἱστάμεναι καὶ γυναῖκες συγγενεῖς τοῦ Κυρίου ἀκολουθοῦσαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, αἱ ὁποῖαι μετὰ θλίψεως βαθυτάτης καὶ δακρύων ἔβλεπον τὸν τοῦ Σωτῆρος θάνατον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἤθελον νὰ μένωσι τὰ νεκρὰ σώματα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν ἐπαύριον, ἥτις ἦτο μεγάλη ἡμέρα, ἡ τοῦ Πάσχα, διὰ τοῦτο ἐστάλησαν στρατιῶται ἵνα συντρίψωσι τὰ σκέλη τῶν σταυρωθέντων, ἵνα ἀποθάνωσι ταχύτερον καὶ θάψωσιν οὕτω τὰ σώματα ἐγκαίρως. Καὶ τῶν μὲν λῃστῶν, ἐπειδὴ ἔζων ἀκόμη συνέτριψαν τὰ σκέλη, οὐχὶ ὅμως καὶ τοῦ Ἰησοῦ, διότι εὗρον τοῦτον ἤδη τεθνηκότα, ἀλλὰ τούτου ἐκέντησαν μόνον διὰ λόγχης τὴν πλευράν, ἐξ' ἧς ἔρρευσε θαυμασίως καὶ μυστηριωδῶς αἷμα καὶ ὕδωρ.

Δόξα τῇ μακροθυμίᾳ καὶ ἀπείρῳ συγκαταβάσει Σου, φιλάνθρωπε Κύριε, Δόξα Σοι!